

MOTTO: “Educația se poate face în trei moduri: prin forță, prin impunere sau prin iubire. La noi primele două moduri lipsesc.”

Exemple de bune practici în grădinițele WALDORF

Orientarea educației a evoluat în ultimele decenii, în mod considerabil sub influența schimbărilor sociale fundamentale, de la simpla achiziție de cunoștințe (a ști) și de la formarea deprinderilor (a învăța să faci) la dezvoltarea atitudinilor (a vrea să fii), a componentelor sociale și profesionale, a dezvoltării și devenirii individului în cadrul societății (a învăța să devii).

Școlile și grădinițele Waldorf respectă principiile pedagogiei Waldorf inițiate de Rudolf Steiner fiind o pedagogie de reformă, o alternativă educațională.

În lume pedagogia Waldorf este o alternativă educațională cu un trecut de peste 90 de ani, prima școală Waldorf s-a deschis în aprilie 1919. În prezent funcționează peste 1000 unități din 46 de țări.

În România prima școală a fost deschisă în 1990 la Cluj, iar acum funcționează 153 de unități, în 23 de orașe (Baia Mare, Bistrița, București, Buzău, Brașov, Brăila, Constanța, Cluj-Napoca, Iași, Miercurea Ciuc, Oradea, Pitești, Ploiești, Pucioasa, Roșia-jud.Sibiu, Rm.Vâlcea, Râșnov, Sibiu, Sf. Gheorghe, Sovata, Timișoara, Tg. Mureș, Turda) după cum urmează:

- **ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR WALDORF:** 59 grupe de grădiniță, 1.407 copii, 101 educatoare;
- **ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR, GIMNAZIAL ȘI LICEAL WALDORF:** 94 clase, 2.045 elevi, 175 învățători și profesori;

Cadrele didactice care coordonează activitatea grupelor au experiența în managementul educațional de tip Waldorf prin participarea lor activă la cursuri de perfecționare finalizate cu atestate.

Rudolf Steiner, primul fondator al școlii Waldorf, s-a născut în 1861 în Croația de astăzi. În centrul activității sale stătea o înțelegere largită a omului și a relației sale cu forțele macro și microcosmosului. Anumite incompatibilități dintre științele exacte și experiența interioară l-au condus la primul domeniu de lucru pe care nu l-a părăsit niciodată: știința cunoașterii, care pentru el era în același timp antropologia.

Obiectivul fundamental al pedagogiei Waldorf este întărirea, cultivarea și armonizarea celor 3 componente din ființa umană: voința, simțirea și gândirea, la nivelul fiecărei categorii de vârstă.

Obiectivul pedagogiei Waldorf este în aceeași măsură încurajarea dezvoltării sănătoase a capacității fizice, sufletești și spirituale ale tânărului, pe baza metodicii elaborate de Rudolf Steiner.

Prima programă concepută în alternativă a ținut cont de impulsurile date de acesta gândind un răspuns adecvat și corect la tendințele proprii de dezvoltare ale copilului.

La grădinița Waldorf copiii și educatoarele învață de la viață, care cere fantezie și o gândire practică, sănătoasă. Această deschidere pentru învățăminte pe care le oferă viața își lasă amprenta asupra copiilor.

Ei știu că viitorul ascunde multe surprize care nu le sunt accesibile decât celor deschiși față de nou, celor care se orientează prin învățare în această lume aflată în continuă schimbare.

Principiile pedagogiei preșcolare Waldorf sunt :

- Copilul este o unitate de voință, simțire și gândire,
- Copilul este o ființă larg receptivă din punct de vedere senzorial,
- Impresiile marchează ființa copilului până la nivelul formării organelor interne și a proceselor sufletești,
- Imitația și modelul caracterizează demersul educațional necesar acestei vârste,
- Procesele de creștere și cele de învățare au loc sub acțiunea aceluiași forțe,

- Ritmul și repetiția structurează activitățile în grădiniță,
- Pentru optimizarea procesului educativ și cognitiv, grupa de grădiniță este compusă din copii de vârste diferite.

Scopurile activităților :

- Dezvoltarea sănătoasă, armonioasă a copilului prin crearea posibilității de afirmare a forțelor înăscute în el,
- Asigurarea premiselor dezvoltării pentru întreaga viață a copilului,
- Crearea unui mediu protector în care se desfășoară activitățile și ,prin modelul educatoarei, a unui mod de viață sănătos,
- Realizarea unei siguranțe interioare prin imprimarea obiceiurilor, ritmurilor și prin repetare,
- Crearea unei comunități educaționale complexe (prin grupa cu copii de diferite varste).

Ponderea în grupa Waldorf o au copii de 5, 6 ani cărora li se crează condiții optime pentru obținerea maturității școlare necesare integrării în activitatea clasei pregătitoare.

Materialele folosite în activități și în jocurile copiilor sunt naturale și de calitate (lemn, ceară, lână, lut, mușchi de pădure, etc.)

Pedagogii și părinții își dau mâna în crearea unui climat sănătos și armonios pentru copii din grădinița Waldorf.

Grădinița organizează în fiecare anotimp sărbători cu tematici diferite : Sărbătoarea Recoltei, Sărbătoarea Lampioanelor, Bazarul, Sărbătoarea Crăciunului, Carnavalul și Sărbătoarea Verii.

Zilele de naștere a copiilor se desfășoară printr-o minunată poveste, într-un ritual specific pentru fiecare copil, iar atelierelor de lucru sunt făcute împreună cu părinții și copiii înaintea fiecărei sărbători sau eveniment.

Evaluarea copiilor se face în urma unor discuții libere pe diferite teme prin activități specifice: desen, jocuri de degete, joc ritmic, sărbători, etc.

Activitățile sunt însoțite zilnic și de o gustare sănătoasă care asociază ziua cu activitatea:

- ✚ luni - pictură
- ✚ marți- salată fructe,
- ✚ miercuri- semințe,
- ✚ joi- modelaj(cocă sau ceară),
- ✚ vineri- salată legume,

Salatele se pregătesc împreună cu copiii sub îndrumarea educatoarei.

Activitățile se desfășoară conform programei Alternativei Educaționale Waldorf pentru învățământul preșcolar aprobată prin Ordin al Ministrului nr. 4922/22.09.2003 în conformitate cu cerințele noului Curriculumului pentru educația timpurie.

Aici copilul vine cu drag, învață cu drag și își dorește să revină cu drag pentru că știe că aici cineva îl așteaptă întotdeauna...cu drag!

Tipurile de activități desfășurate în grădiniță în ritmul zilei:

- Dimineața 8:00-9:30 : joc liber, salutul de dimineață.
- In intervalul 9:30-12:30 se desfășoară următoarele activități: desen, modelaj, pictură, activități manuale, activități de gospodărie și grădinărit, joc ritmic, joc de degete, basm, teatru de masă, joc cu roluri, joc liber, jocuri și activități in aer liber, activități opționale.
- După-amiaza în intervalul 13:30-17:30 se desfășoară jocurile libere și activitățile alese.

***Amenajarea unei grupe de grădiniță
Waldorf***

Aspecte ale procesului instructiv-educativ în grădinița WALDORF

Principiile pedagogiei Waldorf se regăsesc în structurarea procesului instructiv-educativ din grădinița Waldorf. De asemenea, atât conținuturile cât și metodologia didactică și formele de organizare a activităților sunt adecvate caracteristicilor copilului preșcolar și necesităților pedagogice specifice ce rezultă din acestea, văzute prin prisma antropologiei elaborate de Rudolf Steiner.

Abordarea educațională de tip Waldorf este o abordare umanistă care îmbină elemente practice, artistice și academice; în același timp încurajează dezvoltarea încrederii în sine și a capacității copiilor de a se baza pe ei înșiși și îi responsabilizează față de mediu și societate.

Procesul educational presupune dezvoltarea treptată a unui set preexistent de posibilități, eliberarea spirituală a copilului astfel încât acesta să-și descopere și să-și folosească întregul potential. Pentru aceasta, se are în vedere, faptul că copiii au nevoi educaționale și emoționale diferite, influențate de vârstă și de stadiile naturale de dezvoltare, teoriile lui Rudolf Steiner fiind confirmate de cercetările și descoperirile realizate de marii specialiști în dezvoltarea copilului precum Jean Piaget, David Elkind, Joseph Clinton Pearce și membri ai institutului Gesell.

Astfel, conform pedagogiei steineriene, în perioada preșcolară, copilul este prin excelență receptiv din punct de vedere senzorial, iar totalitatea impresiilor de natură fizică sau sufletească venite din mediul său, marchează ființa sa până la nivelul formării organelor interne și al proceselor sufletești.

În grădinițele Waldorf, în grupele preșcolare, se pun bazele sănătății fizice și vitalității, uimirii și interesului pentru

lume, dispoziției lăuntrice de a învăța și de a cunoaște lumea prin trăiri personale, aptitudinii de a relaționa, precum și a dezvoltării fizice, emoționale, intelectuale și spirituale pe tot parcursul vieții. Educația preșcolară în viziunea Waldorf este în mare măsură experiențială și senzorială, copiilor oferindu-li-se activități cu caracter practic, care să merite a fi imitate putând astfel să învețe prin exemplu.

Pornind de la ideea conform căreia copiii au nevoie de ordine, rutină, pentru a se dezvolta armonios, programul cuprinde rutine bine ordonate care evidențiază experiențe ritmice ale zilei, săptămânii, lunii (anotimpului), anului.

Modalități de predare a activităților în grădinițele Waldorf

✦ ***jocul liber*** încurajează dezvoltarea imaginației și prin crearea

propriilor scenarii de joc, copilul experimentează mai profund anumite aspecte de viață. Copilul mic învață prin imitare, iar pentru aceasta trebuie să vadă și să perceapă modele adecvate în jurul său. Copiii găsesc o plăcere deosebită în munca oamenilor exprimată prin activitate, îi bucură imaginea celor ce și iubesc munca și sunt uniți cu ea. De asemenea, prin joc, copilul își dezvoltă experiența de viață conform mediului în care trăiește. Un lucru este sigur, tot ceea ce a experimentat, el va include în jocul său, de aceea în grădinița Waldorf copiii se joacă liber, fără a li se da teme.

În timpul jocului liber, copiii dobândesc prin exercițiu deprinderi practice: taie, decupează, înșiră, alternând mărimi, culori, forme, după propria fantezie, realizând daruri pentru

diferite evenimente: aniversări, sărbători sau pentru familie. De asemenea, lemnul se poate transforma în jucării (căsuțe, mașini, mobilier pentru păpuși), cu ajutorul ciocanului, fierăstrăului, în cadrul activităților, atelierelor cu părinții. În timpul jocului liber copilul cunoaște însușirile obiectelor, denumirile lor, acțiunile și granițele propriei voințe și libertăți.

✦ ***jocul ritmic*** se bazează pe puterea de imitare a copiilor, este o activitate

condusă, complexă în care are loc educația interdisciplinară prin îmbinarea artistică și plină de sens a versurilor, cântecelor, mișcărilor și gesturilor, în conținuturi orientate după anotimp și sărbători; înglobează educarea limbajului, cunoașterea mediului, activități matematice, muzică, educație fizică, educație civică.

Jocul ritmic ocupă un loc central în cadrul activităților desfășurate în grădinița Waldorf. El reprezintă o activitate condusă, complexă, în care are loc educația interdisciplinară prin îmbinarea artistică și plină de sens a versurilor, cântecelor, mișcărilor și gesturilor, în conținuturi orientate după anotimp și sărbători. În cadrul acestui joc, copilul este familiarizat cu diversitatea activităților cotidiene, transformările din natură, muncile specifice fiecărui anotimp, munca din casă și gospodărie, viața plantelor și animalelor etc. Creativitatea și măiestria artistică a educatoarei își va pune amprenta asupra posibilităților de redare prin imitație a conținuturilor predate prin jocul ritmic.

În acest sens, aceasta trebuie să găsească acele versuri care să trezească în copil imagini, iar mișcarea să însoțească și să întregească. În alcătuirea jocului ritmic, educatoarea corelează conținuturile care urmează a fi predate cu nivelul de vârstă al copiilor și capacitatea acestora de concentrare, atenție, coordonare în mișcare. De asemenea, urmărește ca jocul să aibă elemente care să-i confere veselie, fantezie, dinamism, polaritate (cântec - vorbire, mișcare - repaus, sus - jos, tare - încet (vorbire), afară - înăuntru, mare - mic.

În activitatea lui, dascălul poate descoperi de multe ori, cu multă satisfacție, acțiuni proprii ale copiilor în timpul jocului ritmic. Mai precis, copiii redau cuvinte și imagini proprii care descriu mișcări proprii prin care sugerează o imagine, jocuri de cuvinte, plecând de la un cuvânt sau mișcare care le-a făcut plăcere sau le-a produs veselie.

✦ *basmul, teatrul de masă, teatrul de marionete* sunt prezente în

programul zilnic, educatoarea fiind cea care stabilește tema basmului, atent selecționat. Același basm este povestit zilnic, timp de 2-3 săptămâni, ceea ce cultivă memoria, puterea de concentrare; acestea însumează educarea limbajului, cunoașterea mediului, activități matematice, educație civică.

Un moment important în desfășurarea activităților din grădinița Waldorf, îl constituie basmul, ca moment de inspirație cuprins în ritmul unei zile. A transmite copiilor simțul limbii înseamnă a da acestora posibilitatea de trăire sufletească precum și a înlesni o exprimare nuanțată. Nu se poate clădi o existență umană demnă fără a dezvolta un cult al limbii.

La copii, limba este strâns legată de mișcare și gest. De aceea, prin *dramatizare, teatru de păpuși și marionete* putem obține o influență stimulativă asupra dezvoltării limbajului copiilor, prin participare activă corelată cu mișcarea și gestul. *Copii au nevoie de cel mai înalt model* și de aceea *teatrul de masă* aduce o dezvoltare sufletească sănătoasă, o autocunoaștere, solicitând în permanență voința prin depășirea limitelor și consecvența în fapte.

De aceea textele folosite pentru dramatizare în grădinița Waldorf sunt în deplină concordanță cu perioada calendaristică din an și cu sărbătoarea specifică epocii, lucru care oferă educarea capacității de colaborare cu mediul înconjurător, cu semenii, stimulând creativitatea, structurând gândirea sănătoasă și oferind modele de comportament .

Basmul este un element al ritmului în grădiniță, fiind o activitate care se repetă zilnic. Educatoarea se așază alături de copii, cât mai aproape pentru a-i cuprinde cu vocea și privirea pe toți. Cu o voce caldă, învăluitoare, încearcă să trezească cu ajutorul cuvintelor, imagini și sufletul copiilor. Există o diferență între a citi și a povesti în basm. Atunci când citește este preocupată de transmiterea informației, dar dacă și-a format imagini interioare, apoi le exprimă, obține o legătură mai profundă cu basmul. Prin basme, copiii primesc o educație, prin simbolurile pe care le conțin, se transmite încrederea că lumea este bună, pentru că întotdeauna învinge binele, iar răul care le poate apărea oricând în cale, poate fi biruit cu ajutorul prietenilor. Basmele dau curaj și încredere copiilor, cu ajutorul lor ei își formează o temelie pentru viață, pentru că personajele sunt imagini reale ale vieții sufletești.

Pentru a putea trăi fiecare imagine din basm, pe care copilul și-o făurește cu ajutorul cuvântului și propriei fantezii creatoare, la grădinița Waldorf se povestește același basm timp de o săptămână. Copilul are nevoie de timp ca să-și completeze

tabloul imaginativ, ca să-i fie totul mai clar. Atitudinea de venerație, pe care copilul o are atunci când ascultă un basm, o are adultul atunci când se roagă. Iată că ceea ce este religiozitate pentru adult, la copil se realizează prin intermediul basmelor. Prin basmele spuse de educatoare, pătrund în limbajul copiilor forme de exprimare din limba vorbită curent, cât și expresii din limba literară, își însușește imagini poetice, forme stereotipe specifice basmului.

În învățământul alternativ Waldorf *dramatizările* au un rol esențial în consolidarea basmelor. Cu ajutorul păpușilor, a marionetelor (din cadrul teatrului de masă) copilul reclădește atmosfera de basm trăită de el ,încercând să o transpună cât mai bine .Gândirea clară , imaginile poetice, expresiile literare și formele stereotipe specifice basmului, vorbirea corectă ,mijloacele stilistice asimilate în timp sunt exprimate acum cu ușurință de copil: personajele redată sunt destoinice, curajoase, optimiste și încrezătoare în forțele proprii.

Prin dramatizări micii actori sunt capabili :

- ✓ să redea aspecte legate de activitatea oamenilor, meserii regăsite și în povești (brutar, croitor, cizmar, țesătoare, grădinareasă, chelăreasă, etc);
- ✓ să dobândească putere de concentrare a atenției (volum, durată, etc);
- ✓ să-și fortifice memoria (fidelitate, durabilitate) ;
- ✓ să-și dezvolte o gândire logică pe baza modelelor (a personajelor și a acțiunilor proprii);
- ✓ să dobândească atitudine pozitivă față de viață;
- ✓ să stabilească relații între cauză și efect pe baza experiențelor proprii și a celor dobândite din basme;

- ✓ să devină generos, altruist, etc., să aibă conduite sociabile;
- ✓ să acționeze în mod creator pozitiv asupra oamenilor și a lumii înconjurătoare;
- ✓ să aibă motivație proprie asupra acțiunilor sale, să ajungă să anticipeze, prin gândire, să găsească singur soluții în situațiile problemă.

De asemenea, accentul care se pune pe prezența artei în educație, prin basm și dramatizare, ajută copilul să devină o ființă întreagă, creativă și pluri-valentă și, pe termen lung, adaptabilă și valoroasă în mediul profesional ales.

Petru a crea atmosfera specifică **basmului**, alături de draperiile trase, de lumânarea aprinsă și de picătura care-i linișteste pe copii, educatoarele aduc lira sau flautul a căror muzică pentatonică creează liniște sufletească.

Se folosesc părțile introductive și de final, care se spun la povestirea unui basm, specifice alternativei Waldorf:

**...VINE O POVESTE
VINE DE DEPARTE...**

...PLEACA

O POVESTE

PLEAC

A MAI DEPARTE...

✦ activități artistico-plastice (desen, pictură, modelaj, tablouri de

lână), copiii desenează liber, fără temă, pictura se realizează pe grupuri mici de copii și sunt îndrumați și conduși în manifestarea artistică;

În școlile și grădinițele Waldorf modelajul nu este doar o simplă activitate artistică, ci un proces de-a lungul căruia tot ceea ce este perceput de copil în exterior este transformat și reflectat de acesta în modul cel mai personal în funcție de capacitatea lui de exprimare, oferindu-i posibilitatea de a se manifesta liber, fără modele și teme impuse. În cadrul activităților de *modelaj* (sub privirea lor aluatul dospesc, își mărește volumul) îl modelează, adică mirosul în timpul coacerii și savurează apoi produsul muncii lor (pâinea). Acest gen de activități îi pun în valoare posibilitățile copilului și îl fac să se simtă mai mare, responsabil, prin încredințarea unor sarcini și de aici rezultă interesul crescut pentru acestea.

La pictură se lucrează doar cu culorile de bază și prin tehnica “ud pe ud” din îmbinarea lor se nasc celelalte culori, nu înainte însă de a cheama culorile:

la mine

cu tine

hai si tu

mine acum

vina

lumina .”

” Culoare **rosie**, hai

Si sa pictez frumos

Culoare **galbena** ,

Ca sa pictezi cu

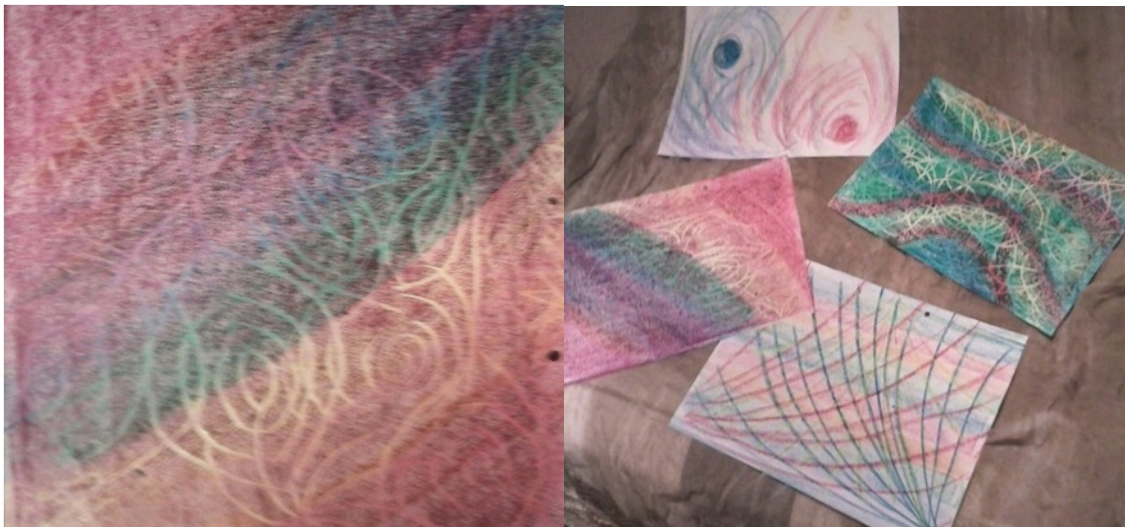
Albastrul cerului sa

Sa dea picturilor

Se intră apoi cu pași mărunți în lumea ***desenului formelor*** unde educatoarele pot afla cât de mult se exprimă copilul mic prin desen și cum își dezvaluie lumea lui interioară, interesele sale, orizontul acestuia de cunoaștere și raporturile sale cu realitatea înconjurătoare transpuse pe hârtie cu ajutorul ceracolorului.

În școlile și grădinițele Waldorf **modelajul** nu este doar o simplă activitate artistică ,ci un proces de-a lungul căruia tot ceea ce este perceput de copil în exterior este transformat și reflectat de acesta în modul cel mai personal în funcție de capacitatea lui de exprimare, oferindu-i posibilitatea de a se manifesta liber, fără modele și teme impuse.

Modelând materia mainile copilului devin mai active, mai precise și mai puternice, iar încrederea în sine crește pe măsură ce acesta reușește să o stăpânească, fiind entuziasmat de puterea de a modela și de capacitatea sa de a realiza imagini.

Ceara de albine colorată este primită în căușul palmelor de către copil este mirosită ,pipăită și uneori gustată de acesta, creându-se astfel o legătură sufletească, încercând sa transforme sfera de ceară el își descoperă propriile trăiri în procesul artistic .

**“UN BULGARE DE CEARA ,
AZI CU DRAG PRIMIM,
DACA-L INCALZIM,
LUCRURI MINUNATE
NOI INFAPTUIM ”**

Cu ajutorul calităților terapeutice ale materialele folosite la modelaj: ceară, lut și caolin, copiii își pot regla nesiguranța, teama , fobiile , devenind sociabili și stăpâni pe ei.

✦ **jocul de degete** - prin dezvoltarea mobilității degetelor se dezvoltă

limbajul și gândirea, deoarece centrele vorbirii se află în apropierea centrelor de mișcare a mâinilor; înglobează educarea limbajului, cunoașterea mediului, activități matematice, muzică, educație fizică.

În strânsă legătură cu jocul ritmic se află și *jocurile de degete* sau cu mâinile de a căror activitate este legată dezvoltarea creierului. Printre posibilitățile de exprimare ale omului se regăsesc limba și gesturile. În grădinițele Waldorf, jocurile ritmice și cele de degete sunt însoțite de versuri. Gesturile care însoțesc aceste versuri trebuie să fie cât mai reale, să sugereze corect ceea ce s-a exprimat verbal. La copiii mici percepțiile sunt transpuse în realitate, apare o activitate pe care o fac în joc care este departe de a avea un țel, adeseori este legată de bucuria de a produce repetarea, o exteriorizare a voinței, o nevoie nestăvilită de a face vizibilă mișcarea prin imagine. Rolul cognitiv al pipăitului se accentuează prin joc, mâna devine organ de cunoaștere sensibilă, percepe direct obiectele, le mângâie, le diferențiază după mărime, formă, culoare, direcție, etc.

✦ **jocul cu roluri** pune copilul în situația de a se transpune într-un rol ales

din proprie inițiativă sau sugerat de educatoare, individual sau în grup. Forma de experiență globală se manifestă prin interogații verbale: „ce este aceasta?”, iar răspunsul primit este un adevărat cadou.

Despre joaca copiilor în grădiniță se poate spune că ei descoperă timpul și spațiul prin faptul că se exteriorizează și se interiorizează concomitent. La grădiniță, copiii dispun de un

spațiu de joacă, unde totul poate fi cercetat, folosit, transformat. Toți copiii se maturizează emoțional prin evaluarea și “sortarea” sentimentelor în timpul jocului. În acest sens, grădinița Waldorf îi ajută, punându-le la dispoziție material abundent, stimulat și o mulțime de prieteni cu care pot juca diverse roluri imaginate de fiecare copil în parte.

Jocul preșcolarilor nu este doar un simplu mijloc de recreere, ci exercită aparatul senzorio-motor, dezvoltă funcțiuni sufletești, dezvăluie caracterul, temperamentul copilului.

✦ jocul în aer liber le oferă copiilor satisfacerea nevoii de mișcare

favorizând astfel o dezvoltare fizică armonioasă.

Afară, prin joc, copiii învață și bazele legilor naturii. De exemplu, atunci când se joacă cu pământ sau nisip, cu apa care este în contradicție cu pământul, căci este în continuă mișcare. Ei descoperă și aerul atunci când zboară avioanele de hârtie pe care le-au construit (îndoirea hârtiei), frunzele uscate. Aerul este cel mai minunat element, pentru că nu-l pot vedea, dar pot simți influența lui. Cu focul nu se pot juca, dar urmăresc cu mult interes limbile jucăușe de la flacăra lumânării pentru masă/aniversare, căci focul este pentru copii o altă minune care luminează și dă căldură.

✦ activitățile practice (lucru de mână, gospodărie, grădinărit) se

realizează ca într-o gospodărie: educatoarele cos, țes, spală, gătesc, oferind model activ copiilor spre a fi imitate; însumează activități practice, de cunoaștere a mediului, educarea limbajului, educație pentru societate. Prin activitățile practice se urmărește dezvoltarea capacității de percepere și înțelegere corectă a caracteristicilor diverselor materiale, unelte,

instrumente. Copiii observă caracteristicile materialelor din natură, le colectează, le sortează pentru realizarea unor lucrări (tablouri, colaje, etc.).

Activitățile practice educă omul în devenire pentru însușirea consecvenței în faptă și gândire, îi dă capacitatea de a realiza ceva folositor. Familiarizarea copiilor cu materialele găsite în mediul înconjurător trezește interesul preșcolarilor pentru ale schimba destinația inițială, de ale modifica structura și de a realiza obiecte funcționale, mici cadouri pentru rude sau apropiați. Realizarea acestora le dă copiilor o stare de bucurie, emoție, încredere în forțele proprii, fiind rezultatul muncii lor și motiv de laudă.

Bazate pe aceste stări afective se formează interesul pentru muncă și se trezește dorința copilului de a lucra la un obiect util. Jucându-se, copilul învață să cunoască lumea reală, să aprecieze frumosul, să dea frâu liber imaginației creatoare, să-și descopere talente nebănuite până atunci.

La grădinița Waldorf se cultivă dimensiunea meșteșugăresc-artistică în așa fel încât ceea ce copilul a acumulat la nivelul capului (gândirii), să coboare la nivelul membrelor. Astfel, într-o altă activitate sau acasă, copilul va ști să facă singur ceea ce a învățat practic la grădiniță. Copilul care-și mișcă degetele în mod îndemânatic, are și un intelect îndemânatic, are și idei și gânduri maleabile, va putea pătrunde în esența lucrurilor.

Sortarea în funcție de diferite criterii, comparația înseamnă începutul măsurării, copilul se formalizează cu termenii mai mare, mai mic, lung, scurt, greu, ușor, recunosc simboluri ale cifrelor din formele obiectelor care îi înconjoară. Corespondența dintre obiect și acțiunea de măsurare arată că gândește rațional. Însăși activitatea de gătit la bucătăria păpușilor oferă situații pentru acțiunea de numărare, măsurare, cântărire, fără predarea de către educatoare a activităților cu caracter matematic.

Folosesc materialele după proprietățile lor (mărime, grosime, lungime, greutate, număr, volum), pe baza proceselor gândirii (analiză, comparație, sinteză), copiii compară, diferențiază, formulează relații matematice, creându-se astfel premisele care stau la baza pregătirii pentru școlaritate.

✦ **muzica** - educatoarea folosește cântece și versuri în numeroase

momente ale zilei, pe parcursul oricărei activități, pentru captarea atenției sau trecerea la un alt moment din programul zilnic. De asemenea poate cânta la flaut pentatonic, harfă sau liră; înglobează educația muzicală, dezvoltarea limbajului, cunoașterea mediului.

În cadrul activităților muzicale din grădinițele Waldorf există așa numita *dispoziție de cvintă*, care aduce liniște și învăluire sufletească, deschizând astfel urechilor copiilor lumea imaginației.

Ea se poate realiza prin felul în care vorbește educatoarea (tonalitatea vocii fiind foarte importantă la aceasta vârstă), prin felul în care se mișcă și prin sunetele cântecelor pe care aceasta le cântă împreună cu copii.

Muzica pentatonică aduce armonie în sufletul copilului, sunetele cântecelor nu sunt ritmate, ci legate, dându-i acestuia senzația de plutire într-o lume ideală și bună, creând astfel efectul de liniștire. Ea poate fi adusă în sufletul preșcolarilor cu ajutorul flautului sau al lirei ,dezvoltându-le capacitatea de receptare a mesajelor muzicale, prin îmbogățirea orizontului de cunoaștere cu noile conținuturi ale cântecelor.

***Sărbătoarea Lampionilor în imagini la o
grădiniță Waldorf***

